

Bijlage: Lijst van technische verstrekkingen die, in het kader van hulp in het dagelijks leven, kunnen worden toegestaan aan een bekwame helper

Op basis van een instructie

- Meten van de fysische parameters (gewicht, grootte, hoeveelheid urine en stoelgang, voedsel- en vochtinname, ...) voor een goede observatie van de toestand van de zorgvrager en zorgen voor een efficiënte doorgave van de informatie aan verpleegkundige verantwoordelijk voor algemene zorg, basisverpleegkundige of arts;
- Meten van lichaamstemperatuur voor een goede observatie van de toestand van de zorgvrager en zorgen voor een efficiënte doorgave van de informatie aan verpleegkundige verantwoordelijk voor algemene zorg, basisverpleegkundige of arts;
- Bereiden, aanbrengen of verwijderen van warmwaterkruiken of ijszakken (coolpack);
- Bereiden, toepassen en toezicht houden bij therapeutische baden om de temperatuur van de zorgvrager te doen dalen;
- Toedienen van medicatie via orale weg aan de zorgvrager. De arts evalueert de noodzaak van een vooraf door de verpleegkundige verantwoordelijk voor algemene zorg, basisverpleegkundige of apotheker klaargemaakt en gepersonaliseerd toedieningssysteem teneinde de medicatie inname te observeren, therapietrouw en regelmaat van inname te bevorderen;
- Toedienen van oog-, oor- en neusdruppels;
- Toedienen van zetabletten, zonder opiaten;
- Aanbrengen van zalven, crèmes, gels, ...;
- Klaarmaken en toedienen van een aërosol en een dosisinhalator;

Opgelet, Frank Vandenbroucke wil nog onderzoeken of bepaalde van deze handelingen, ook uitgevoerd zouden kunnen worden door niet-verpleegkundigen zonder instructie: dat wil de minister doen door deze handelingen volledig te schrappen uit de lijst van verpleegkundige handelingen, en bijkomend te definiëren welke voorwaarden gerespecteerd dienen te worden. Hiervoor is een aangepast wetgevend kader nodig. De reden waarom Vandenbroucke deze bijkomende stap wil zetten, is om verpleegkundigen en artsen niet te veel te belasten met (nieuwe) paperasserie. Dit wordt de komende maanden nog verder uitgewerkt.

Op basis van een opleiding¹

- Hygiënische zorgen bij patiënten met ADL-dysfunctie;
- De zorgvrager in een functionele houding brengen met technische hulpmiddelen en het toezicht hierop, conform het zorgplan.
- Geven van drank aan een zorgvrager met slikproblemen;

¹ Sommige handelingen komen zowel voor onder de lijst handelingen die kunnen mits instructie als onder de lijst handelingen die kunnen mits opleiding. Dit is bewust. Voor handelingen die ook onder de formule van instructie mogelijk zijn, kiest de verpleegkundige of arts in kwestie welke formule toegepast wordt.

- Voeden van een zorgvrager met slikproblemen;
- Meten van de fysische parameters (gewicht, grootte, hoeveelheid urine en stoelgang, voedsel- en vochtinname, ...) voor een goede observatie van de toestand van de zorgvrager en zorgen voor een efficiënte doorgave van de informatie aan verpleegkundige verantwoordelijk voor algemene zorg, basisverpleegkundige of arts;
- Meten van lichaamstemperatuur, bloeddruk, zuurstofsaturatie met een automatisch toestel voor een goede observatie van de toestand van de zorgvrager en zorgen voor een efficiënte doorgave van de informatie aan verpleegkundige verantwoordelijk voor algemene zorg, basisverpleegkundige of arts;
- Zorgen voor een kind met slaapapneu monitoring;
- Meting van de glycemie door capillaire bloedafname voor een goede observatie van de toestand van de zorgvrager en zorgen voor een efficiënte doorgave van informatie aan verpleegkundige verantwoordelijk voor algemene zorg, basisverpleegkundige of arts;
- Bereiden, aanbrengen of verwijderen van warmwaterkruiken of ijszakken (coolpack);
- Bereiden, toepassen en toezicht houden bij therapeutische baden om de temperatuur van de zorgvrager te doen dalen;
- Aspireren van en toezicht op de luchtwegen;
- Toedienen van medicatie via orale weg aan de zorgvrager. De arts evalueert de arts de noodzaak van een vooraf door de verpleegkundige verantwoordelijk voor algemene zorg, basisverpleegkundige of apotheker klaargemaakt en gepersonaliseerd toedieningssysteem teneinde de medicatie inname te observeren, therapietrouw en regelmaat van inname te bevorderen;
- Toedienen van oog-, oor- en neusdruppels;
- Toedienen van zetabletten, zonder opiaten;
- Aanbrengen van zalven, crèmes, gels, ...;
- Aanbrengen en verwijderen van medicatiepleisters, zonder opiaten;
- Klaarmaken en toedienen van een aerosol en een dosisinhalator;
- Zuurstoftoediening: de toedieningsmiddelen voor zuurstof afnemen en weer plaatsen;
- Verwijderen en terug aantrekken van kousen ter preventie en/of behandeling van veneuze aandoeningen;
- Behandelen van irritaties van de huid door het aanbrengen van zalven, gels, crèmes;
- Uitvoeren van een hygiënische zorg bij een geheel stoma, dat geen wondzorg vergt;
- Vervangen en/of leegmaken van het stomazakje bij een geheel stoma;
- Leegmaken van een urinezak (zonder loskoppeling van het systeem);
- Plaatsen van een condoomkatheter bij zorgvragers met chronische incontinentie;
- Toepassen van maatregelen ter preventie van decubitusletsels in uitvoering van een zorgplan.

Technische verstrekkingen die nooit aan een bekwame helper kunnen worden toegestaan

1. Diagnostiek

- Verpleegkundige diagnostiek en bepalen van de verpleegkundige zorgen;
- Beslissen van het uitvoeren of delegeren van technische verpleegkundige verstrekkingen;
- Bij delegatie, de opleiding van en het toezicht op de technische verpleegkundige verstrekkingen.

2. Behandelingen

2.1. Ademhalingsstelsel

- Starten van zuurstoftoediening en aanpassen van toedieningswijze en debiet aan de toestand van de patiënt;
- Verpleegkundige zorgen aan patiënten met een kunstmatige luchtweg;
- Gebruik van en toezicht op toestellen voor gecontroleerde en geassisteerde beademing;
- Gebruik van en toezicht op thoraxdrainagesysteem;
- Cardiopulmonaire resuscitatie met invasieve middelen.

2.2. Bloedsomloopstelsel

- Gebruik van en toezicht op toestellen voor extracorporele circulatie en contrapulsatie;
- Plaatsen van katheters;
- Verwijderen van centrale, arteriële en diepveneuze katheters;
- Afname en behandeling van transfusiebloed en van bloedderivaten;
- Voorbereiding, toediening van en toezicht op transfusies eventueel met technische hulpmiddelen;
- Het verrichten van een aderlating.

2.3. Huid en zintuigen

- Voorbereiding, uitvoering en toezicht op verwijderen van een epidurale katheter;
- Wondzorg van niet-gestabiliseerde wonden;
- Toepassen van therapeutische lichtbronnen.

2.4. Metabolisme

- Voorbereiding, uitvoering van en toezicht op technieken van:
  - hemodialyse
  - hemoperfusie
  - plasmaforese
  - peritoneale dialyse.

2.5. Medicamenteuze toedieningen

- Voorbereiding en toediening van een medicamenteuze onderhoudsdosis via een door de arts geplaatste katheter: epidurale, intrathecale, intraventriculair, in de plexus, met als doel een analgesie bij de patiënt te bekomen;
- Voorbereiding en toediening van vaccins.

2.6. Bijzondere technieken

- Verpleegkundige zorgen aan en toezicht op prematuren met gebruik van incubator;
- Drainage van intracerebraal vocht via een ventrikeldrain onder permanente controle van de intracraniale druk;

- Toepassing van de behandelingen tot immobilisatie van alle letsels, na eventuele manipulatie door de arts, zoals het aanbrengen van verbanden in gips en gipsvervangende producten en het toepassen van andere technieken tot immobilisatie;
  - Instellen van de maatregelen ter voorkoming van lichamelijke letsels: fixatiemiddelen, isolatie.
3. Verpleegkundige activiteiten die verband houden met het stellen van de diagnose en de behandeling
- Voorbereiding van en assistentie bij invasieve ingrepen tot diagnosestelling;
  - Bloedafneming langs aanwezige arteriële catheter;
  - Uitvoeren en aflezen van cutane en intradermotesten.
4. Assistentie bij medische handelingen
- Deelname aan de assistentie en aan het toezicht tijdens de anesthesie;
  - Voorbereiding, assistentie en instrumenteren bij medische en chirurgische ingrepen;
  - Coördinatie van de verpleegkundige zorgen.

Overige

De andere technische verpleegkundige verstrekkingen die voorkomen op de lijst van de technische verpleegkundige verstrekkingen die door beoefenaars van de verpleegkunde mogen worden verricht (zie onderaan – bijlage 1 van KB van 18 juni 1990) en die niet vermeld zijn onder de bovengenoemde niet-delegeerbare handelingen, kunnen enkel in tijdelijke en/of uitzonderlijke omstandigheden worden gedelegeerd aan een bekwame helper, mits opleiding.

Onder "tijdelijke en/of uitzonderlijke omstandigheden" wordt verstaan:

- een situatie waarin een patiënt die gewoonlijk behandeld wordt thuis of in een instelling zijn/haar verblijfplaats of deze instelling tijdelijk en/of uitzonderlijk verlaat waardoor een of meerdere technische verpleegkundige verstrekking(en) die nodig zijn voor zijn/haar behandeling door zijn/haar gebruikelijke arts, verpleegkundige verantwoordelijk voor algemene zorg of basisverpleegkundige tijdelijk niet kunnen worden verricht.
- een situatie waarin de mantelzorg die gewoonlijk één of meerdere technische verpleegkundige verstrekking(en) verricht bij een patiënt die gewoonlijk thuis verblijft, die nodig zijn voor zijn/haar behandeling, deze verstrekkingen tijdelijk en/of uitzonderlijk niet kan verrichten en waarbij de arts, verpleegkundige verantwoordelijk voor algemene zorg of basisverpleegkundige van de patiënt in kwestie de zorg niet op zich kan nemen.
- De uitzonderlijke aard van de situatie wordt beoordeeld door de verpleegkundige verantwoordelijk voor algemene zorg, de basisverpleegkundige of de arts die de toelating geeft.

Bijlage I

Lijst van de technische verpleegkundige verstrekkingen die door beoefenaars van de verpleegkunde mogen worden verricht

Verklaring

B1 = verstrekkingen waarvoor geen voorschrift van de arts nodig is.

B2 = verstrekkingen waarvoor een voorschrift van de arts nodig is.

1. Behandelingen

1.1 Ademhalingsstelsel

B1

- Luchtwegenaspiratie en -drainage
- Verpleegkundige zorgen aan en toezicht op patiënten met een kunstmatige luchtweg
- Gebruik van en toezicht op toestellen voor gecontroleerde en geassisteerde beademing
- Cardiopulmonaire reanimatie met niet-invasieve middelen
- Zuurstoftoediening

B2

- Gebruik van en toezicht op thoraxdrainagesysteem
- Cardiopulmonaire reanimatie met invasieve middelen

1.2 Bloedsomloopstelsel

B1

- Plaatsen van een intraveneuze katheter in een perifere vene,

Annexe I

Liste des prestations techniques de l'art infirmier pouvant être accomplies par des praticiens de l'art infirmier

Légende

B1 = prestations ne requérant pas de prescription médicale.

B2 = prestations requérant une prescription médicale.

1. Traitements

1.1 Système respiratoire

B1

- Aspiration et drainage des voies aériennes
- Soins infirmiers et surveillance auprès des patients ayant une voie respiratoire artificielle
- Manipulation et surveillance d'appareils de respiration contrôlée et assistée
- Réanimation cardio-pulmonaire avec des moyens non-invasifs
- Administration d'oxygène

B2

- Manipulation et surveillance d'un système de drainage thoracique
- Réanimation cardio-pulmonaire avec des moyens invasifs

1.2 Système circulatoire

B1

- Placement d'un cathéter intraveineux dans une veine périphérique,

bloedafneming en intraveneuze perfusie met een isotonische zoutoplossing, eventueel met gebruik van een debietregelaar

- Plaatsen van een intraveneuze perfusie met een isotonische zoutoplossing via een subcutaan poortsysteem dat verbonden is met een ader, bloedafneming en gebruik van een debietregelaar

prélèvement de sang et perfusion intraveineuse avec une solution saline isotonique, application éventuelle d'un régulateur du débit

- Placement d'une perfusion intraveineuse avec une solution saline isotonique via un système porte sous cutané en connexion avec une veine, prélèvement de sang et application d'un régulateur du débit

B2

- Aanbrengen van verbanden en kousen ter preventie en/of behandeling van veneuze aandoeningen
- Voorbereiding, toediening van en toezicht op intraveneuze perfusies en transfusies eventueel met technische hulpmiddelen
- Gebruik van en toezicht op toestellen voor extracorporele circulatie en contrapulsatie
- Verwijderen van arteriële en diep- veneuze katheters
- De afname en behandeling van transfusiebloed en van bloedderivaten
- Het verrichten van de aderlating

B2

- Application de bandages ou de bas destinés à prévenir et/ou à traiter des affections veineuses
- Préparation, administration et surveillance de perfusions et de transfusions intraveineuses éventuellement moyennant l'emploi d'appareils particuliers
- Surveillance et manipulation d'appareils de circulation extracorporelle et de contre pulsion
- Enlèvement de cathéters artériels et intraveineux profonds
- Prélèvement et traitement de sang transfusionnel et de ses dérivés
- La Saignée

1.3 Spijsverteringsstelsel

B1

- Manuele verwijdering van fecalomen

B2

- Voorbereiding, uitvoering en toezicht op:
  - maagspoeling;
  - darmspoeling;

1.3 Système digestif

B1

- Enlèvement manuel de fécalome

B2

- Préparation, réalisation et surveillance d'un :
  - lavage gastrique ;
  - lavage intestinal ;

- lavement;
- gastro-intestinale tubage en drainage.
- Verwijdering, vervanging na fistelvorming (met uitzondering van de eerste vervanging uit te voeren door de arts) en toezicht op de percutane gastrostomiesonde met ballon.

- lavement ;
- tubage et drainage gastro- intestinal.
- Retrait, changement après fistulisation (à l'exception du premier changement à effectuer par le médecin) et surveillance d'une sonde de gastrostomie à ballonnet.

1.4 Urogenitaal stelsel

B1

- Vaginale spoeling
- Aseptische vulvazorgen

B2

- Voorbereiding, uitvoering en toezicht op:
  - blaassondage;
  - blaasinstillatie;
  - drainage van de urinaire tractus.
- Verwijdering, vervanging na fistelvorming (met uitzondering van de eerste vervanging uit te voeren door de arts) en toezicht op de suprapubische blaassonde met ballon.

1.4 Système urogenital

B1

- Irrigation vaginale
- Soins vulvaires aseptiques

B2

- Préparation, administration et surveillance d'un(e) :
  - sonde vésicale ;
  - instillation urétrale ;
  - drainage de l'appareil urinaire.
- Retrait, changement après fistulisation (à l'exception du premier changement à effectuer par le médecin) et surveillance d'une sonde vésicale sus- pubienne à ballonnet.

1.5 Huid en zintuigen

B1

- Voorbereiding, uitvoering van en toezicht op:
  - wondverzorging;
  - de verzorging van stomata, wonden met wicken en drains;
  - verwijdering van losse vreemde voorwerpen uit de ogen.

1.5 Peau et organes des sens

B1

- Préparation, réalisation et surveillance de :
  - soins de plaies ;
  - soins aux stomies, plaies avec mèches et drains ;
  - enlèvement de corps étrangers non incrustés dans les yeux.

B2

- Voorbereiding, uitvoering van en toezicht op:
  - verwijderen van cutaan hechtingsmateriaal, cutane wiken en drains en cutane katheters;
  - spoeling van neus, ogen en oren ;
  - warmte- en koudetherapie; therapeutische baden;
  - verwijderen van een epidurale catheter;
  - toepassen van therapeutische lichtbronnen;
  - het plaatsen van kopglazen, bloedzuigers en larven.

1.6 Metabolisme

B2

- Voorbereiding, uitvoering en toezicht op technieken van:
  - hemodialyse;
  - hemoperfusie;
  - plasmaforese;
  - peritoneale dialyse.
- In evenwicht houden van de vochtbalans

1.7 Medicamenteuze toedieningen

B2

- Voorbereiding en toediening van medicatie via de volgende toegangswegen:
  - oraal (inbegrepen inhalatie);
  - rectaal;
  - vaginaal;

B2

- Préparation, réalisation et surveillance de :
  - enlèvement de matériels de suture cutanée, de mèches et de drains et de cathéters cutanés ;
  - lavage du nez, des oreilles et des yeux ;
  - thérapie utilisant la chaleur et la froid ; bains thérapeutiques ;
  - enlèvement d'un cathéter épidual ;
  - application thérapeutique d'une source de lumière ;
  - application de ventouses, sangsues et larves.

1.6 Métabolisme

B2

- Préparation, réalisation et surveillance d'une :
  - hémodialyse ;
  - hémoperfusion ;
  - plasmaphérèse ;
  - dialyse péritonéale.
- Maintien du bilan hydrique

1.7 Administration de médicaments

B2

- Préparation et administration de médicaments par les voies suivantes :
  - orale (y compris par inhalation) ;
  - rectale ;
  - vaginale ;

· subcutaan; · intramusculair; · intraveneus; · via luchtweg; · hypodermoclyse; · via gastro-intestinale catheter; · via drain; · oogindruppeling; · oorindruppeling; · percutane weg; · intraosseus.	· sous-cutanée ; · intramusculaire ; · intraveineuse ; · respiratoire ; · par hypodermoclyse ; · par cathéter gastro-intestinal ; · par drains ; · application de collyre ; · gouttes auriculaires ; · percutanée; · intra-osseuse.
- Voorbereiding en toediening van een medicamenteuze onderhoudsdosis via een door de arts geplaatste katheter: epidurale, intrathecale, intraventriculair, in de plexus, met als doel een analgesie bij de patiënt te bekomen	- Préparation et administration d'une dose d'entretien médicamenteuse par le biais d'un cathéter épidural, intrathécal, intraventriculaire, dans le plexus, placé par le médecin, dans le but de réaliser une analgésie chez le patient
- Voorbereiding en toediening van vaccins	- Préparation et administration de vaccins

1.8 Bijzondere technieken

B1

- Verpleegkundige zorgen aan en toezicht op prematuren met gebruik van incubator
- Toezicht op de voorbereiding van te steriliseren materialen en op het sterilisatieproces
- Manipulatie van radio-actieve producten

1.8 Techniques particulières

B1

- Soins infirmiers aux prématurés avec utilisation d'un incubateur
- Surveillance de la préparation du matériel à stériliser et de la procédure de stérilisation
- Manipulation des produits radioactifs

B2

- Verwijderen van gipsverbanden
- Drainage van intracerebraal vocht via een ventrikeldrain onder permanente controle van de intracranieële druk.

- Toepassing van de behandelingen tot immobilisatie van alle letsels, na eventuele manipulatie door de arts, zoals het aanbrengen van verbanden in gips en gipsvervangende producten en het toepassen van andere technieken tot immobilisatie

2. Voedsel- en vochttoediening

B1

- Enterale vocht- en voedseltoediening

B2

- Parenterale voeding

3. Mobiliteit

B1

- De patiënt in een functionele houding brengen met technische hulpmiddelen en het toezicht hierop

B2

- Enlèvement des plâtres
- Drainage du liquide intracérébral par un drain ventriculaire sous contrôle permanent de la pression intracrânienne

- Application du traitement par contention physique pour toute lésion après manipulation éventuelle par le médecin telles que les applications de plâtres, de plâtres de synthèse et d'autres techniques de contention

2. Alimentation et hydratation

B1

- Alimentation et hydratation entérales

B2

- Alimentation parentérale

3. Mobilisations

B1

- Installation et surveillance d'un patient dans une position fonctionnelle avec support technique

4. Hygiëne

B1

- Specifieke hygiënische zorgen als voorbereiding op een onderzoek of behandeling
- Hygiënische zorgen bij patiënten met ADL-dysfunctie

4. Hygiène

B1

- Soins d'hygiène spécifiques préparatoires à un examen ou à un traitement
- Soins d'hygiène chez les patients souffrants de dysfonction de l'A.V.Q.

5. Fysische beveiliging

B1

- Vervoer van patiënten die een bestendig toezicht nodig hebben
- Maatregelen ter voorkoming van lichamelijke letsels: fixatiemiddelen, isolatie, valpreventie, toezicht
- Maatregelen ter preventie van infecties
- Maatregelen ter preventie van decubitusletsels

5. Sécurité physique

B1

- Transport des patients, nécessitant une surveillance constante
- Mesures de prévention de lésions corporelles : moyens de contention, procédure d'isolement, prévention de chutes, surveillance
- Mesures de prévention des infections
- Mesures de prévention d'escarres

6. Verpleegkundige activiteiten die verband houden met het stellen van de diagnose en de behandeling

B1

- Meting van de parameters behorende tot de verschillende biologische functiestelsel
- Meting van de glycemie door capillaire bloedafname
- Behandeling, verwerking, analyse en archivering van de gegevens van medische onderzoeken.
- Beheer en onderhoud van materieel en producten in medische onderzoeks- en behandeldiensten.
- Deelname aan de kwaliteitscontrole en -borging en toepassen van de beschermingsmaatregelen in onderzoeks- en behandeldiensten en -functies

6. Activités de soins infirmiers liées à l'établissement du diagnostic et du traitement

B1

- Mesure de paramètres concernant les différentes fonctions biologiques
- Mesures de la glycémie par prise de sang capillaire
- Traitement, élaboration, analyse et archivage des données d'examen médicaux.
- Gestion et entretien du matériel et des produits au sein des services d'examen et de traitements médicaux.
- Participation au contrôle et à l'assurance de la qualité et application des règles de protection au sein des services et fonctions d'examen et de traitements."

B2

- Voorbereiding van en assistentie bij invasieve ingrepen tot diagnosestelling
- Gebruik van apparaten voor observatie en behandeling van de verschillende functiestelsels
- Staalafneming en collectie van secreties en excreties
- Bloedafneming
  - door veneuze en capillaire punctie;
  - langs aanwezige arteriële catheter.
- Uitvoeren en aflezen van cutane en intradermotesten

B2

- Préparation et assistance lors d'interventions invasives de diagnostic
- Manipulation d'appareils d'investigation et de traitement des divers systèmes fonctionnels
- Prélèvements et collecte de sécrétions et d'excrétions
- Prélèvement de sang :
  - par ponction veineuse ou capillaire ;
  - par cathéter artériel en place.
- Administration et interprétation de tests intradermiques et cutanés

7. Assistentie bij medische handelingen

7. Assistance lors de prestations médicales

B1

- Beheer van de chirurgische en anesthesiologische uitrusting
- Voorbereiding van de patiënt op de anesthesie en de chirurgische ingreep

B1

- Gestion de l'équipement chirurgical et d'anesthésie
- Préparation du patient à l'anesthésie et à une intervention chirurgicale

B2

- Deelneming aan de assistentie en aan het toezicht tijdens de anesthesie
- Voorbereiding, assistentie en instrumenteren bij medische en chirurgische ingrepen

B2

- Participation à l'assistance et à la surveillance du patient durant l'anesthésie
- Préparation, assistance et instrumentation lors d'une intervention chirurgicale ou médicale